

RAPPORT

København, den 3. feb. 2013.

Rapport til LOF fra New York City og Yale Universitet.

Idet jeg netop er kommet retur fra New York, kan jeg nu afslutte min rapport fra Yale. Den oprindelige tur blev jo ufrivilligt brudt op af orkanen Sandy, der ramte området netop som jeg var der. Jeg vil takke LOF for støtte til turen. Det er udelukkende på grund af LOF, at denne tur er lykkedes mig. Det blev begivenhedsrigt ud over hvad jeg kunne håbe på.

Jeg havde fået mulighed for at følge undervisning på Yale universitets teateruddannelse i den sidste del af oktober. Yale ligger 2 timer nord for New York City (NYC). De fleste studerende bor på i byen New Haven i staten Connecticut, hvor universitetet ligger. Lærerne bor derimod flest i New York City.

Hr. Ming Cho Lee underviste både onsdag og lørdag i den første uge jeg havde fået tilladelse til at komme, hvilket var en stor positiv overraskelse.

Ming Cho Lee er en berømt scenograf der stadig underviser alle elever, selvom han nærmer sig de 90 år. Han færdes med gangstativ og har nedsat hørelse, ikke desto mindre kører universitetet ham op til New Haven fra New York City i handicap-bil-deluxe, for at få ham til at undervise. Og det er imponerende, hvordan han konstant overrasker, inspirerer og udvikler de studerende på den skole, som blandt andet i kraft af netop Ming, må betegnes som den bedste teater instruktør, scenografi, lysdesign og nu også lysprojektionsuddannelse der tilbydes. Alle linier har ham de første år af studiet og mærker hans metode og analyse.

I hans undervisning var jeg iagttager til hvordan de dygtige studerende foreslog at løse Henrik Ibsens teaterstykke "Hedda Gabler". Det var jo spændende, at det netop var Ibsen, idet de jo så skulle forevige nordiske egenskaber i deres rumligheder og lysfornemmelse. Jeg var overrasket over, at Ming kunne referere detaljeret til nordiske forudsætninger for denne forestilling, og iøvrigt fremhævede Peter Langdals opsætning, uden at han dog havde kunne se den selv. I det hele taget var det internationale aspekt og research en stor del af samtalerne med de enkelte studerende.

Om lørdagen vendte han tilbage til Yale, med sin berømte marathon gennemgang af de enkelte elevers modeller, hvor han ikke skåner sig selv og alle følger med. Det startede klokken 10 og ca. kl.18 havde han vejledt alle uden pause. Man ved aldrig hvor længe det varer, det afhænger udelukkende af de kommentarer Ming føler er nødvendige, for at den enkelte og gruppen på ca. 26 studerende kommer videre. Det var den tredje lørdag i mit liv hos Ming Cho Lee. Indenfor undervisning har jeg ikke oplevet tilsvarende intense timer.

Torsdag var der undervisning i to runder med Wendall Harrington, som vores gruppe også mødte da vi var der. Hun har i det hele taget været meget imødekommende og skyld i at gruppen fulgte prøver på "ANNIE" musicalen. Den færdige musical gik jeg ind og så om aftenen, og det var spændende at se det færdige værk, hvor lyset havde undergået en væsentlig forenkling og forestillingen fremstod meget helstøbt, underholdende og sympatisk. Den centrale hund i forestillingen hedder "Sandy", ironisk nok, idet navnet "Sandy" siden fik ny betydning for mig.

Jeg var også inde og se dans i Lincoln Center, på Rose Theater, hvor jeg fik set Akram Khans dansekompani. Dem har jeg arbejdet med og jeg var der med en af mine tidligere studerende Jakob fra Frederikstads "Akademi for Scenekunst" og som nu bor i New York.

Jakob Oredsson arbejder nu med Robert Wilson og jeg fik hørt om hans virke med ham og forestillingen de var igang med. Det viste sig senere at blive en pointe at have fulgt med, jeg ikke kunne vide til på det tidspunkt.

Efter den uge så jeg mægtigt frem til undervisningen i LightingDesign, der altid foregår om mandagen og med Jennifer Tipton, hjulpet af Steven Strawbridge. Dog sagde læreren Michael til mig lørdagen to dage inden, at der var en orkan på vej, og at jeg hellere skulle flyve hjem! Jeg troede han nærmest var blevet tosset, idet det jo var mandagen der var min vigtigste dag og håbede at varslingen, som så mange gange tidligere, var lidt overdrevet varsling af storm. Dog checkede jeg mine rettigheder og muligheder, som desværre viste sig at blive mere og mere begrænsede, så jeg slet ikke kunne komme hjem inden stormen.

Det dukkede så op på YALEs hjemmeside sent søndag aften, at undervisningen var aflyst indtil videre pga "Sandy".... Så derfra handlede det om at begrænse skaden, idet det viste sig, at jeg ikke kunne få billet hjem foreløbig og man ikke fik refunderet hotel og andre udgifter, da Sandy var force majeure. Jeg skulle til DK og det var umuligt, idet alle lufthavne, tog, broer og tunneller var lukket. Da strøm, telefon og internet gik ned, blev det vanskeligt at gøre noget ved det hele. Det lykkedes dog at overtale en taxi, der tog mig til La Guardia lufthavn og hurtigt videre derfra i en lejet bil til Boston og med det første fly ud af området hjem. Næste dag lukkede passager-situationen fuldstændig til og jeg var umådelig heldig at få et sæde hjem.

Det var jo rasende uheldigt med Sandy, men der viste sig en åbning, idet jeg skulle tale på en konference i New York den 16. januar, der hedder ISPA. Jeg tjekkede med Jennifer Tipton om hun ville være på YALE den 14. og det forventede hun at være. Så jeg bookede selv et fly og hotel nogle dage for tidligt før ISPA, så jeg kunne få den vigtige manglende dag med Jennifer. Det blev en forrygende oplevelse at møde de videregående elever folde sig ud i hendes og Steves klasse, inden hun skulle til Buenos Aires den dag. De havde lavet nogle skitset til små scener i opera-scener i 1:1 og de fik response på det af Jennifer. De arbejder meget med analysen og lyskildernes retning og placering, og er ikke så kulørte som man tit ser det USA. De gennemgik desuden i mindste detalje en lysplan til den kommende forestilling på deres teater, (tegnet i VectorWorks). Efterfølgende fik jeg overtalte Jennifer og/eller Steve til at komme forbi København en enkelt dag inden længe og møde vores gruppe lysdesignere. Vi kom endda frem til, at der kunne blive mulighed for en dansk lysdesigner at have studie-ret i et enkelt år (i stedet for 3 år) som ville kunne deltage i al undervisning på lige fod med andre. Det bringer mig muligvis et skridt nærmere at få for eksempel Mårten eller en anden derover. Lad os håbe på det sker en dag, selvom vedkommende så ikke graduerer derfra.

Da dagens undervisning sluttede, fik jeg MetroNorth hjem og fik undervejs tilbudt at komme ud og se Robert Wilsons prøver med Jakob og se nogle problemer de havde med lyset. Da jeg endelig nåede til NYC og måtte sande, at der var yderligere 1,5 timers rejse ud til New Jersey i bus, måtte jeg lige tage mig sammen, efter at have været på farten siden 05.30. Men det blev spændende derude og jeg mødte Robert Wilsons og hans team midt i problemer og løsninger. De var cool og så fik jeg set det med på hans hjemmebane i USA.

Mit foredrag næste dag på ISPA gik godt. Jeg skal holde et foredrag på Stanford i næste måned i forlængelse af mit job i Washington, så det er en spændende tid i USA.

Jeg vil igen takke LOF for u-tøvende støtte til det der startede med et minde om nogle inspirerende dage på YALE for 15 år siden og nu blev genoplivet med ny og levende inspiration og vitaminer til sjælen og måske muligheder for LOF at virke videre i.

Venlig hilsen
Jesper Kongshaug